

Sprawozdanie merytoryczne z działalności Fundacji Otwarty Dialog w roku 2014

1. Dane o Fundacji:

a) Nazwa: FUNDACJA OTWARTY DIALOG

b) Siedziba, adres: 00-580 WARSZAWA, AL. SZUCHA 11A/21

c) Data wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym: 12.04.2010 r.

d) KRS: 0000353754, REGON: 060615226, NIP: 712-320-60-33

e) Dane dotyczące członków Zarządu Fundacji według aktualnego wpisu w rejestrze sądowym:

Imię i nazwisko:

Lyudmyla Kozlovska – Prezes Zarządu

Tomasz Czuwara – Członek Zarządu

f) Cele statutowe Fundacji:

Celem Fundacji jest obrona praw człowieka oraz wspieranie demokracji i rządów prawa poprzez:

- działania na rzecz rozwoju inicjatyw, ruchów i społeczeństw obywatelskich, w szczególności w państwach wchodzących w skład byłego ZSRR, w oparciu o doświadczenia transformacji systemowej Rzeczypospolitej Polskiej oraz wartości i standardy funkcjonowania życia publicznego w państwach członkowskich Unii Europejskiej;
- działania na rzecz budowania partnerstwa pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a innymi państwami, w szczególności na obszarze byłego ZSRR, a także pomiędzy obywatelami tych państw;
- działania na rzecz współpracy i integracji inicjatyw, ruchów, społeczeństw obywatelskich i państw, w szczególności na obszarze byłego ZSRR, z innymi podmiotami prawa międzynarodowego;
- działania na rzecz zmian mających na celu zapewnienie mieszkańcom, w szczególności państw położonych na obszarze byłego ZSRR, równych szans w ich rozwoju intelektualnym, zawodowym, społecznym i kulturalnym oraz pełnym korzystaniu z praw obywatelskich, w tym podejmowaniu aktywności politycznej;
- działania na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego, rozwoju samorządności, oświaty, kultury, ochrony zdrowia oraz podnoszenia dostępności i poprawy standardów funkcjonowania pozostałych usług publicznych.

2. Zasady, formy i zakres działalności statutowej z podaniem realizacji celów statutowych:

2.1 Zakres działalności:

- badania i analiza przypadków naruszania praw człowieka, zwłaszcza praw obywatelskich i prawa do ochrony przed prześladowaniami, oraz zjawisk społecznych, także w oparciu o dane empiryczne, ich syntetyzowanie i gromadzenie w bazach danych oraz ich przedstawianie w formie analiz, raportów, prezentacji, infografik, multimediiów i opracowań innego rodzaju;
- upowszechnianie, zwłaszcza wśród decydentów politycznych, organów administracji państwowej i samorządowej, organizacji międzynarodowych oraz w środowiskach opiniotwórczych, w środkach masowego przekazu i mediach społecznościowych, w szczególności w formie zdjęć, nagrań i zapisów audycji, filmów, oświadczeń, artykułów i wywiadów, problematyki związanej z celami Fundacji, a także wiedzy zgromadzonej przez Fundację, zwłaszcza opracowań analitycznych oraz dokonań Fundacji w zakresie objętym jej celami statutowymi;
- organizowanie i prowadzenie szkoleń, warsztatów, seminariów i konferencji w szczególności dla osób fizycznych, przedsiębiorstw, instytucji państwowych i samorządowych, samorządów studenckich, samorządów zawodowych, organizacji pracodawców, związków zawodowych, związków wyznaniowych, ruchów społecznych i ugrupowań politycznych oraz organizacji pozarządowych w zakresie objętym celami statutowymi Fundacji;
- doradztwo dla osób fizycznych, przedsiębiorstw, instytucji państwowych i samorządowych, samorządów studenckich, samorządów zawodowych, organizacji pracodawców, związków zawodowych, związków wyznaniowych, ruchów społecznych i ugrupowań politycznych oraz organizacji pozarządowych w zakresie objętym celami statutowymi Fundacji;
- organizowanie zgromadzeń publicznych, w tym manifestacji i akcji protestu oraz imprez charytatywnych, licytacji, wystaw, wernisaży, happeningów, akcji promocyjno-reklamowych i koncertów muzycznych oraz innych wydarzeń w zakresie objętym celami statutowymi Fundacji;
- działalność wydawnicza;
- udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej, prawnej i organizacyjnej przedsiębiorstwom, instytucjom państwowym i samorządowym, samorządom zawodowym, organizacjom pracodawców, związkom zawodowym, związkom wyznaniowym, ruchom społecznym i ugrupowaniom politycznym oraz organizacjom pozarządowym i osobom fizycznym, w tym osobom wymagającym pomocy humanitarnej oraz medycznej, w tym także organizowanie szkoleń medycznych i dotyczących pierwszej pomocy, w zakresie i w zgodzie z obowiązującymi przepisami prawa oraz przez wykwalifikowane osoby;

-
- tworzenie funduszy i programów stypendialnych oraz finansowanie stypendiów dla dzieci, młodzieży i studentów szczególnie uzdolnionych i aktywnych społecznie, dla osób poddanych represjom lub osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej;
 - organizowanie misji obserwacyjnych, w tym misji obserwacji wyborczych oraz wizyt studyjnych w zakresie objętym celami statutowymi Fundacji;
 - zakup sprzętu, urządzeń i materiałów oraz usług służących do realizacji celów statutowych Fundacji, a także nieodpłatne przekazywanie lub udostępnianie ich osobom fizycznym i innym podmiotom działającym w zakresie objętym celami statutowymi Fundacji.

2.2 Realizacja celów w 2014 roku

Misja na Majdanie i w regionach. Działania na Ukrainie

W roku sprawozdawczym Fundacja koncentrowała swoją działalność wokół sytuacji na Ukrainie powstałej w wyniku protestów na Majdanie rozpoczętych w listopadzie 2013 r. W pierwszych miesiącach (styczeń-marzec) 2014 r. Fundacja prowadziła długoterminową Misję Obserwacji i Wsparcia na Majdanie Niepodległości w Kijowie z udziałem ponad 50 wolontariuszy, która następnie, w związku z rosyjską agresją (tzw. wojna hybrydowa) została rozszerzona na pozostałe zapalne regiony kraju: Autonomiczną Republikę Krymu oraz obwody doniecki i ługański. Do zadań uczestników misji, obok zbierania informacji i relacjonowania bieżącej sytuacji oraz szerokiego wsparcia ukraińskiego społeczeństwa obywatelskiego (i w dalszej perspektywie – po zwycięstwie sił demokratycznych w wyniku Rewolucji Godności – także struktur państwowych), należała identyfikacja potrzeb pomocowych (tak w zakresie materialnym, jak i transferu wiedzy).

Do końca 2014 r. Fundacja posiadała stałą obserwatorkę – korespondentkę w tzw. strefie ATO (strefa *Operacji Antyterrorystycznej*, czyli działań zbrojnych prowadzonych przez siły ukraińskie przeciwko tzw. prorosyjskim separatystom (de facto nielegalnym, wspieranym i działającym pod nadzorem Federacji Rosyjskiej ugrupowaniom zbrojnym) i regularnym (choć najczęściej nieoznakowanym) jednostkom rosyjskich sił zbrojnych w obwodach donieckim i ługańskim).

Uczestnicy misji na Majdanie wspierali jako wolontariusze służby medyczne (pierwsza pomoc, identyfikacja i ewidencja osób rannych), społeczne inicjatywy medialne (rejestrowanie i relacjonowanie wydarzeń z Majdanu), dystrybuowali pomoc humanitarną (gł. dla służb medycznych i Samoobrony Majdanu, ale także miejscowych dziennikarzy i obrońców praw człowieka), zbierali informacje o naruszeniach praw człowieka (bezpośrednio od uczestników protestów oraz organizacji ukraińskich jak EuroMaidan SOS), obserwowali procesy sądowe uczestnicząc w rozprawach przeciwko protestującym (udział zagranicznych obserwatorów niejednokrotnie prowadził do lepszego traktowania podejrzanych i niższego wymiaru kary), pełnili dyżury w namiocie na Majdanie Niepodległości (rozdając materiały informacyjne o UE i symbole solidarności Polski z Ukrainą i UE

z Ukrainą), uczestniczyli w spotkaniach z ukraińskimi politykami, urzędnikami i aktywistami oraz pozostawali w stałym kontakcie z polskimi mediami.

Z uwagi na uwarunkowania organizacyjne, Fundacja ustanowiła w styczniu 2014 r. tymczasowe, a od marca 2014 r. stałe biuro w Kijowie, a następnie dokonała oficjalnej rejestracji organizacji pozarządowej na Ukrainie (*Hromadska Spilka "Vidkryty Dialoh"*) stanowiącej faktycznie jej przedstawicielstwo koordynujące działania na terenie Ukrainy. Kijowskie biuro Fundacji aktywnie wspierało i inicjowało wizyty i misje zagranicznych delegacji na Ukrainie, w ramach których politycy, dziennikarze i eksperci (gł. z Polski oraz innych krajów UE) przybywali na Ukrainę w celu spotkań ze swoimi ukraińskimi odpowiednikami i społeczeństwem obywatelskim. Praktycznie od początku wydarzeń na Majdanie (koniec listopada 2013 r.), Fundacja intensywnie organizowała i wspierała przyjazdy (czuwając nad logistyką, jak i programami spotkań) na Ukrainę wielu członków polskiego parlamentu, jak również Parlamentu Europejskiego. Kijowskie biuro Fundacji prowadziło z czasem także działania w regionach (w szczególności w mniejszych ośrodkach) koncentrujące się przede wszystkim na informowaniu i edukowaniu lokalnych społeczności z zakresu podstawowych informacji dot. integracji z UE, jak również reform na Ukrainie.

Wolontariusze i pracownicy Fundacji w związku z wydarzeniami na Ukrainie prowadzili stronę internetową: www.maidan24.pl (zawierającą m. in. listę osób poszkodowanych w wyniku protestów i walk ulicznych na Majdanie).

Pomoc humanitarna

Na terenie RP, w oparciu o obowiązujące przepisy (zezwoleń Ministra Administracji i Cyfryzacji), Fundacja organizowała zbiórki służące finansowaniu ww. misji oraz pomocy humanitarnej kierowanej na Ukrainę (zbiórka o nr 51/2014) – początkowo na rzecz uczestników protestów na Majdanie, następnie – osób uciekających z terenów objętych działaniami zbrojnymi (tzw. przesiedleńców) oraz ukraińskich żołnierzy (przede wszystkim członków tworzonych samorzutnie formacji ochotniczych – gł. wyposażenie w zakresie sprzętu ochronnego, środków łączności, umundurowania i opatrunków medycznych). Pomoc służyła również pojawiającym się w Polsce obywatelom Ukrainy – rannym przebywającym na hospitalizacji i rehabilitacji w polskich placówkach medycznych i ich rodzinom, jak też uchodźcom z Krymu i wschodniej części kraju. Obok zbiórek pieniężnych, Fundacja prowadziła także zbiórki rzeczowe (m. in. medykamenty, ciepła odzież i koce, produkty sanitarne, jedzenie o długim terminie przydatności do spożycia, umundurowanie) na rzecz ww. kategorii potrzebujących (uczestnicy Majdanu, a następnie żołnierze – uczestnicy ATO, przesiedleńcy na Ukrainie, uchodźcy z Ukrainy w Polsce). W pojedynczych wypadkach Fundacja dokonywała także zakupu bądź współfinansowania protez dla osób poszkodowanych.

Do najbardziej istotnych programów pomocowych należało wsparcie społeczności Tatarów Krymskich, którzy opuścili Krym w następstwie rosyjskiej aneksji półwyspu w marcu 2014 r. i następujących po niej represji, w mieście Drohobycz w obwodzie lwowskim realizowane we

współpracy z miejscowym Caritasem i działającym przy nim Centrum Wolontariatu (grekokatolicki Caritas Diecezji Samborsko-Drohobyckiej). W jego ramach udzielona została pomoc finansowa i materialna dla kilku wielodzietnych rodzin tatarskich (kilkadziesiąt osób) mająca na celu ich integrację ze społecznością lokalną i adaptację w sposób umożliwiający samodzielne życie (znalezienie pracy bądź samozatrudnienie) po kilku miesiącach. Założenia programu udało się w pełni zrealizować do końca 2014 r.

Fundacja wspierała także materialnie, w oparciu o dary pochodzące ze zbiórek, mieszkańców ośrodków dla uchodźców w województwie mazowieckim.

Począwszy od marca 2014 r. Fundacja napotkała istotne problemy prawne związane z logistyką pomocy humanitarnej. Wolontariusze i pracownicy Fundacji byli kilkakrotnie uczestnikami postępowań karnych i karno-skarbowych związanych z podejrzeniami nieuprawnionego obrotu hełmami i kamizelkami kuloodpornymi wynikającymi z ich przewożenia z Polski na Ukrainę i zatrzymywania na granicy przez polskie służby graniczne i celne; ostatecznie pod presją opinii publicznej udało się doprowadzić do umorzenia ww. postępowań, a prawnicy Fundacji w oparciu o zdobyte doświadczenie pomagali innym organizacjom i grupom wolontariuszy w rozwiązywaniu podobnych problemów. W wyniku zainicjowanych przez Fundację działań lobbingowych, zmianie (liberalizacji) uległy także przepisy rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie wykazu uzbrojenia, na obrót którym jest wymagane zezwolenie z dn. 8.05.2014 r. (Dz.U.2014.627). Nowelizacja z dnia 12 sierpnia 2014 roku (DZ.U.2014. poz.1113) dotyczyła liczby sztuk kamizelek kuloodpornych i hełmów, które bez zezwolenia można posiadać i przewozić przez granicę na tzw. użytek osobisty.

W związku z dalszą potrzebą dostarczania na Ukrainę w ramach pomocy humanitarnej towarów, takich jak podlegający obrotowi koncesjonowanemu specjalistyczny sprzęt ochronny (hełmy i kamizelki kuloodporne), Fundacja 15.12.2014 r. uzyskała koncesję Ministra Spraw Wewnętrznych o numerze B-088/2014 na wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie obrotu określonymi wyrobami o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym (przechodząc wcześniej proces weryfikacyjny wymagający m. in. uzyskania opinii Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Służby Kontrwywiadu Wojskowego).

Całkowita wartość zebranych i wydatkowanych środków pomocowych przekroczyła 1 milion złotych (ok. 250 000 euro), z czego formalnie jako środki zebrane w ramach zbiórki publicznej zostało zakwalifikowane 582 269,24 zł.

Szczegółowe informacje dot. rezultatów zbiórek, a także wartości uzyskanych środków i udzielonej pomocy, która formalnie nie kwalifikowała się do zbiórek publicznych, znajdują się w załączonych do niniejszego sprawozdania prezentacjach z działalności Fundacji na rzecz Ukrainy, *Podsumowaniu finansowym działań na rzecz Ukrainy* z dn. 10.12.2014 r. oraz rozliczeniach prowadzonych zbiórek publicznych przesyłanych do Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji w lutym i marcu 2015 r. Jako jedna z nielicznych organizacji pozarządowych w Polsce, Fundacja (obok regularnego informowania

o swoich działaniach, w tym o wartości uzyskanego wsparcia oraz wielkości i celach wydatkowanej pomocy w mediach i mediach społecznościowych) publicznie prezentowała na otwartych spotkaniach i konferencjach prasowych (w dn. 07.04, 25.11 i 10.12.2014 r.) rozliczenia prowadzonych działań z naciskiem na pomoc humanitarną. Szczegółowe informacje dostępne są na stronie internetowej Fundacji:

<http://odfoundation.eu/a/5576.podsumowanie-dzialan-fundacji-otwarty-dialog-i-euromajdan-warszawa-na-rzecz-ukrainy> oraz <http://odfoundation.eu/sprawozdanie/10026.publiczne-ogloszenie-wynikow-zbiorki-nr-51-2014-z-pozn-zm>

Działania na rzecz pomocy ukraińskim wojskowym relacjonowane były z pomocą strony internetowej: www.kuloodporni.org / www.bronzhylety.com

Strategicznym partnerem Fundacji w działaniach pomocowych na rzecz Ukrainy w Polsce stała się organizacja EuroMajdan Warszawa; istotne było także zaangażowanie lokalnych kół Związku Ukraińców w Polsce oraz szeregu osób indywidualnych z całego kraju.

Zgromadzenia publiczne i wydarzenia towarzyszące

W roku sprawozdawczym Fundacja organizowała, uczestniczyła bądź wspierała (często współpracując ze społecznością ukraińską w Warszawie) liczne zgromadzenia publiczne mające na celu wyrażenie solidarności ze społeczeństwem ukraińskim w obliczu Majdanu, a następnie rosyjskiej agresji. W ich trakcie zbierano także środki finansowe w ramach prowadzonych zbiórek publicznych. Fundacja uczestniczyła również w wielu w podobnych wydarzeniach i spotkaniach publicznych oraz prowadziła zbiórki w różnych miejscach na terenie kraju (często na zaproszenie lokalnych samorządów, kół Związku Ukraińców w Polsce, nieformalnych inicjatyw ukraińskich), w których odbywały się festiwale kultury ukraińskiej, koncerty i wystawy.

Do największych i najbardziej istotnych wydarzeń w tym obszarze Fundacja zalicza manifestację "Solidarni z EuroMajdanem" zorganizowaną w Warszawie 30.01.2014 r. razem z Gazeta Wyborczą i Fundacją Agory oraz Amnesty International Polska, Krytyką Polityczną i Stowarzyszeniem Projekt: Polska, a także wystawę "Oblicza EuroMajdanu" w Sejmie RP otwartą dn. 24.06.2014 r. (pod patronatem posła Marcina Świąckiego, we współpracy z fotografem Zbigniewem Szewczykiem i Ambasadą Ukrainy).

Na dużą skalę zorganizowano również obchody I rocznicy Majdanu w Warszawie. W okresie 23-28.11.2014 r. Fundacja we współpracy z EuroMajdanem Warszawa i innymi partnerami zorganizowała Marsz Solidarności z Ukrainą, debatę "Czy EuroMajdan powtórzy losy Pomarańczowej Rewolucji?", wystawę "Polacy Ukrainie" oraz wystawę pamięci Viktora Gurniaka "Strefa ATO – strefa wojny".

Centrum “Ukraiński Świat”

Od marca 2014 r. Fundacja prowadziła centrum “Ukraiński Świat” w Warszawie, przy ul. Nowy Świat 63. Obiekt został nieodpłatnie udostępniony Fundacji przez Dzielnicę Śródmieście m. st. Warszawy na cele pomocy społeczności ukraińskiej w Warszawie w związku z niestabilną sytuacją, kryzysem i wojną na Ukrainie. W tym lokalu pod koniec lutego 2014 r. Urząd m. st. Warszawy we współpracy z Mazowieckim Urzędem Wojewódzkim uruchomił Centrum Informacji dla Obywateli Ukrainy, do pomocy w prowadzeniu którego została zaproszona, obok innych instytucji i organizacji pozarządowych, Fundacja Otwarty Dialog. Następnie, w związku z końcem protestów na Majdanie i zwycięstwem Rewolucji Godności, Urząd Miasta podjął decyzję o jego zamknięciu. Wobec tego Fundacja zaproponowała kontynuowanie i dalszy rozwój działalności Centrum w oparciu o własne środki. Zgoda ze strony Miasta umożliwiła powołanie do życia centrum “Ukraiński Świat”.

W 2014 r. w Centrum działał punkt informacyjny, w którym ukraińsko- i rosyjskojęzyczni cudzoziemcy (obok Ukraińców, także m. in. Białorusini i Rosjanie) mogli uzyskać podstawowe informacje i pomoc wolontariuszy dot. legalizacji pobytu, załatwiania spraw urzędowych, zakwaterowania, szkół dla dzieci, nauki języka, pomoc psychologiczną i – w ograniczonym zakresie – pomoc socjalną (finansową i rzeczową). W Centrum funkcjonowały dwa punkty zbiórek pomocy rzeczowej – na rzecz Ukrainy oraz obywateli ukraińskich przebywających w Polsce, prowadzona była nauka języka polskiego i angielskiego, aktualizowana na bieżąco tablica ogłoszeń, baza pracodawców i kwater (mieszkań, hosteli itp.), doradztwo zawodowe, dyżury prawnika, pomoc psychologiczna i psychotraumatologiczna, kursy sztuk walki (ukraiński “hopak bojowy”). Ponadto użytkownicy Centrum mogli nieodpłatnie korzystać (np. poszukując pracy) ze specjalnie udostępnionych komputerów.

Dodatkowo, w Centrum organizowano liczne spotkania poświęcone (głównie ukraińskiej) problematyce społecznej i politycznej oraz wydarzenia artystyczne (wystawy, koncerty, festiwale, spotkania z artystami), a także konferencje i briefingi prasowe. W “Ukraińskim Świecie” utworzono Muzeum Majdanu (będące pierwszą zagraniczną tj. pozaukraińską stałą ekspozycją poświęconą Majdanowi) i bibliotekę (przy wsparciu Fundacji Ternopilskiej) z kilkutysięcznym zbiorem literatury ukraińskiej i związanej z Ukrainą (“Biblioteka Majdanu”), galerię karykatur Jurija Żurawela, miejsca pamięci Niebiańskiej Sotni oraz poległych żołnierzy ATO i inne.

Centrum stało się także stałym miejscem spotkań społeczności ukraińskiej w Warszawie i platformą wykorzystywaną w ramach prowadzonej działalności przez m. in. EuroMajdan Warszawa i Ukraiński Teatr Eksperymentalny. Fundacja Otwarty Dialog prowadząc Centrum współpracowała także i udostępniała przestrzeń Centrum na rzecz m. in. Fundacji Ternopilskiej, Towarzystwa Przyjaciół Ukrainy, Fundacji Nasz Wybór, Fundacji dla Somalii, Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji, telewizji Belsat, Ambasady Ukrainy w RP oraz dzielnicowych komisji wyborczych przy Ambasadzie Ukrainy w RP (na potrzeby wsparcia procesu organizacji wyborów na Ukrainie – organizacji spotkań informacyjnych dla obywateli Ukrainy przed wyborami prezydenckimi w maju

2014 r. i parlamentarnymi w październiku 2014 r.). W 2014 r. Centrum odwiedzało przeciętnie ok. 100 osób dziennie.

Mediatorzy kulturowi i psycholog Fundacji wspierali cudzoziemców w kontaktach z urzędami w szczególności na przesłuchaniach dot. uzyskania statusu uchodźcy (współpracując z Urzędem ds. Cudzoziemców, Mazowieckim Urzędem Wojewódzkim i Strażą Graniczną). Pracownicy Fundacji przeprowadzali również szkolenia dla funkcjonariuszy Straży Granicznej dot. specyfiki migrantów i uchodźców z Ukrainy oraz sytuacji w tym kraju.

Wsparcie reform na Ukrainie

Po przełomie politycznym na Ukrainie w lutym 2014 r. (zwycięstwo sił demokratycznych), oczywista stała się potrzeba wsparcia procesu powrotu Ukrainy do integracji ze strukturami europejskimi i wynikająca z niej (jak również z głębokiej dysfunkcjonalności struktur państwowych) konieczność przeprowadzenia reform systemowych. Fundacja skoncentrowała się w związku z tym na przekazywaniu polskich doświadczeń okresu transformacji (jak również – choć w mniejszym stopniu – doświadczeń innych postkomunistycznych krajów Europy Środkowo-Wschodniej należących do UE) w obszarze lustracji (tzw. oczyszczenia władzy) i decentralizacji (reformy administracyjno-samorządowej).

W obszarze lustracji, Fundacja współpracowała aktywnie ze Społecznym Komitetem Lustracyjnym (a w okresie późniejszym także z Departamentem Lustracyjnym Ministerstwa Sprawiedliwości Ukrainy) i wspierała wysiłki legislacyjne zmierzające do uchwalenia ustawy lustracyjnej zgodnej z prawem międzynarodowym i opartej na wnioskach z doświadczeń lustracyjnych innych krajów regionu. W tym celu została m. in. nawiązana współpraca z wieloma ekspertami akademickimi, w tym dr Radosławem Petermanem z Biura Lustracyjnego polskiego IPN oraz Pavlem Žáčkiem – założycielem czeskiego Instytutu Badań nad Systemami Totalitarnymi w Pradze, Petrušką Šustrovą – współautorką czeskiej ustawy lustracyjnej, prof. Romanem Davidem z Uniwersytetu Lingnan w Hongkongu, prof. Adamem Czarnotą, Anne Souleliac z Paryskiej Rady Adwokackiej, adwokatem Pawłem Osikiem oraz Arturem Bilskim z Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego i Filipem Cyuńczykiem z Uniwersytetu w Białymstoku. Ich ekspertyzy posłużyły stworzeniu pierwszych projektów ustawy i ich dalszym modyfikacjom. Pierwszą międzynarodową konferencję o lustracji na Ukrainie Fundacja Otwarty Dialog zorganizowała w Kijowie 1.04.2014 r. W kolejnych miesiącach brukselskie biuro Fundacji intensywnie prowadziło działania informacyjne w instytucjach UE i na forum innych organizacji międzynarodowych oraz parlamentów krajowych państw europejskich w celu przekazywania wiedzy o kontekście, specyfice i potrzebie przeprowadzenia lustracji na Ukrainie. Prezes Zarządu Fundacji Lyudmyla Kozlovska weszła w październiku 2014 r. w skład Społecznej Rady Lustracyjnej przy Ministerstwie Sprawiedliwości Ukrainy.

Drugim obszarem działalności Fundacji związanym z przemianami struktur państwowych na Ukrainie pozostawała decentralizacja, w której ramach wspieraliśmy m.in. wysiłki posła Marcina

Świącickiego kierującego zespołem polskich ekspertów, którzy doradzali rządowi ukraińskiemu w tym zakresie. W tym celu zorganizowano m. in. trzy seminaria dot. samorządności i polskich doświadczeń z zakresu funkcjonowania samorządów na Ukrainie (m. in. z udziałem warszawskich samorządowców).

W kręgu zainteresowania Fundacji pozostawały także struktury siłowe, a w tym w szczególności w obszarze tzw. sektora bezpieczeństwa cywilnego i wymiaru sprawiedliwości. Fundacja monitorowała zmiany w Prokuraturze Generalnej i sądach, które w powszechnej opinii należą do najbardziej skorumpowanych, upolitycznionych i dysfunkcyjnych struktur w państwie.

Obserwacja i wsparcie wyborów na Ukrainie

W maju 2014 r. Fundacja zorganizowała krótkoterminową misję obserwacji wyborów prezydenckich na Ukrainie, w ramach której 15 obserwatorów z Polski, Czech, Słowacji i Kanady obserwowało przebieg wyborów w 5 ukraińskich miastach: Kijowie, Odessie, Czernichowie, Winnicy i Lwowie. Ponadto, przedstawiciele Fundacji przeprowadzali w Kijowie szkolenia dla obserwatorów wyborczych akredytowanych przez inne organizacje monitorujące przebieg wyborów. Raport z misji jest dostępny na stronie internetowej: <http://odfoundation.eu/a/3703.wstepny-raport-wybory-na-ukrainie-25-maja-2014>

Przed wyborami analitycy Fundacji prowadzili natomiast oparty na otwartych źródłach informacji monitoring sytuacji przedwyborczej na Ukrainie.

Dodatkowo, na prośbę Ambasady Ukrainy, Fundacja wspierała proces organizacji wyborów przez Dzielnicową Komisję Wyborczą przy Ambasadzie Ukrainy w RP w Warszawie.

Fundacja nie prowadziła natomiast obserwacji wyborów parlamentarnych na Ukrainie (październik 2014 r.), ale na podobnej zasadzie jak w trakcie wyborów prezydenckich wspierała proces ich organizacji w Warszawie.

Seminaria dla ukraińskich przedsiębiorców

W miesiącach lipiec-sierpień 2014 Fundacja Otwarty Dialog (we współpracy i w oparciu o środki finansowe International Renaissance Foundation) przeprowadziła cykl seminariów dla ukraińskich przedsiębiorców w ramach projektu *Wsparcie wejścia ukraińskich małych i średnich przedsiębiorstw na rynek UE* poświęconych możliwościom biznesowym, które stwarza proces stowarzyszenia Ukrainy z UE. Seminaria odbyły się w 4 dużych miastach posiadających dotychczas istotne związki gospodarcze z Rosją (Charków, Zaporozże, Dniepropietrowsk, Odessa) i zgromadziły ponad 150 firm z sektora MSP. Obok ekspertów Fundacji, seminaria prowadzili wspólnie z nami m. in. specjaliści z firm consultingowych EY i PwC, Ministerstwa Rozwoju Gospodarczego i Handlu Ukrainy, Państwowej Agencji ds. Inwestycji i Zarządzania Projektami Narodowymi, przedstawiciele

Państwowych Regionalnych Ośrodków Naukowo-Technicznych Standaryzacji, Meteorologii i Certyfikacji oraz Służby Celnej Ukrainy.

Ukraińscy więźniowie polityczni w Rosji. Misje obserwacyjne i obrona

W okresie pomiędzy 16 lipca a 16 listopada 2014 r. Fundacja Otwarty Dialog, we współpracy z ukraińskim Ministerstwem Spraw Zagranicznych zorganizowała 6 misji obserwacyjnych do Federacji Rosyjskiej (Woroneż, Moskwa) ws. ukraińskiej pilotki Nadii Savchenko oraz grupy aktywistów krymskiego EuroMajdanu (Olega Sentsova, Gennadiya Afanaseva, Oleksandra Kolchenkę i Oleksiya Chirniya) bezprawnie więzionych w Rosji. Obok koordynatorów Fundacji, uczestniczyli w nich parlamentarzyści polscy (Małgorzata Gosiewska, Andrzej Lewandowski, Tomasz Makowski) i ukraińscy (Oleksander Brygynets, Oksana Prodan, Oleg Osukhovskiy) oraz przedstawiciele biura ukraińskiego ombudsmana i ukraińskich organizacji pozarządowych (m. in. Centre for Civil Liberties/EuroMaidan SOS, Human Rights Information Centre, OZON), a także ukraińscy dziennikarze. W trakcie misji odbywały się spotkania z ukraińskimi i polskimi dyplomatami, przedstawicielstwem UE, adwokatami uwięzionych, obrońcami praw człowieka, niezależnymi mediami, urzędnikami śledczymi i personelem zakładów penitencjarnych oraz obserwowano przebieg rozpraw sądowych. Raport z misji obserwacyjnych jest dostępny pod adresem: <http://odfoundation.eu/a/5276.raport-o-przebiegu-szesciu-misji-obszernawcyjnych-do-rosji-w-zwiazku-ze-sprawa-n-savchenko>

W okresie czerwiec-październik 2014 r. Fundacja zapewniała pomoc prawną Nadii Savchenko, angażując do jej sprawy zespół rosyjskich adwokatów (w składzie: Mark Feygin, Ilya Novikov, Nikolay Polozov) i opłacając koszty jej obrony, które następnie wzięła na siebie partia Batkiwszczyna (z ramienia której N. Savchenko kandydowała do Rady Najwyższej Ukrainy uzyskując mandat deputowanej). Fundacja jako pierwsza organizacja przygotowała także kompleksowy raport o sprawie N. Savchenko: <http://odfoundation.eu/a/4423.raport-sprawa-nadii-savchenko> oraz kolejny: <http://odfoundation.eu/a/5277.raport-sprawa-nadii-savchenko-porzwana-ukrainska-pilotke-wojskowa-wyslano-na-badania-psychiatryczne>

Działalność analityczna i informacyjna

Zespół analityczny Fundacji w roku sprawozdawczym opublikował 16 raportów oraz ok. 50 mniejszych opracowań poświęconych sytuacji na Ukrainie i kwestiom pokrewnym. Ich tematyka skupiała się wokół EuroMajdanu, monitoringu naruszeń praw człowieka (m. in. sprawy Volodymyra Rybaka, a także Olega Sentsova, Gennadiya Afanaseva, Oleksandra Kolchenki i Oleksiya Chirniya oraz Nadii Savchenko), monitoringu implementacji reform (lustracja, decentralizacja, reformy ekonomiczne), analiz ekonomicznych (w szczególności monitoringu wydatkowania zagranicznych środków pomocowych przez Ukrainę i analizie ich wpływu na gospodarkę Ukrainy). Niezależnie od nich raporty dot. sytuacji związanej z prawami człowieka w Kazachstanie i uchodźcami politycznymi z Kazachstanu i Rosji w Europie oraz sprawą Interpolu. Opracowania Fundacji były prezentowane i omawiane w ramach przedstawionej dalej działalności lobbingowej.

Wszystkie raporty i opracowania są dostępne na stronach internetowych Fundacji: <http://odfoundation.eu/> (strona prowadzona w j. polskim, angielskim, rosyjskim i ukraińskim).

Fundacja prowadziła także intensywną komunikację w mediach polskich i zagranicznych oraz mediach społecznościowych, w których wykorzystuje oficjalne profile na portalach Facebook: <https://www.facebook.com/OpenDialogFoundation/>, <https://www.facebook.com/ODFUKR/> (profil kijowskiego biura Fundacji), <https://www.facebook.com/UkraińskiŚwiat/> (profil centrum “Ukraiński Świat”) oraz Twitter: <https://twitter.com/odfoundation>

Działalność lobbingowa

Działalność lobbingowa (poza Polską i Ukrainą), która tradycyjnie stanowiła największą część aktywności Fundacji, była koordynowana przez nasze biuro w Brukseli w polu zainteresowania którego znajdują się instytucje europejskie (Parlament Europejski, Komisja Europejska, Europejska Służba Działań Zewnętrznych), organizacje międzynarodowe (Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy, Zgromadzenie Parlamentarne OBWE, ONZ), a także właściwe instytucje (zazwyczaj parlamenty krajowe i ministerstwa spraw zagranicznych) wybranych krajów członkowskich UE.

Istotnym aspektem bieżącej działalności Fundacji były relacje indywidualne z parlamentarzystami i współpraca w zakresie tworzenia interpelacji, przygotowywania zapytań i oświadczeń poselskich oraz oficjalnej korespondencji ze strukturami rządowymi, organami ścigania i instytucjami wymiaru sprawiedliwości na Ukrainie, w Rosji i w Kazachstanie oraz instytucjami międzynarodowymi powołanymi do monitoringu i obrony praw człowieka (OBWE, Rada Europy, ONZ).

Rekomendacje Fundacji dot. sytuacji na Ukrainie i rosyjskiej agresji zostały uwzględnione m. in. w trzech rezolucjach Parlamentu Europejskiego: *Resolution of 6 February 2014 on the situation in Ukraine (2014/2547(RSP))*; *Resolution of 27 February 2014 on the situation in Ukraine (2014/2595(RSP))*; *Resolution of 13 March 2014 on the invasion of Ukraine by Russia (2014/2627(RSP))*.

W dalszym ciągu Fundacja podejmowała temat współpracy państw demokratycznych, w szczególności państw członkowskich UE z reżimami autorytarnymi naruszającymi prawa człowieka. Przedmiotem wzmożonego zainteresowania Fundacji pozostawało instrumentalne, motywowane politycznie wykorzystywanie mechanizmów Interpolu (mechanizm *red notice*) oraz – w mniejszym stopniu – zjawisko zaangażowania byłych prominentnych polityków europejskich w charakterze płatnych doradców na rzecz rządów państw niedemokratycznych.

W sprawie Interpolu Fundacja konsekwentnie apelowała o reformę jego systemu przetwarzania informacji w celu bardziej wnikliwego rozpatrywania zgłaszanych przez poszczególne kraje wniosków (tzw. listów gończych) *Red Notice*. W zamyśle Fundacji jest doprowadzenie do utrudnienia wykorzystywania Interpolu z pobudek politycznych. Będzie to możliwe poprzez

przyspieszenie i usprawnienie procesu weryfikacji informacji na wnioski osób już umieszczonych na listach Interpolu (które wskazują na potencjalnie polityczny kontekst ich ścigania). Fundacja współpracowała w tym zakresie m. in. z brytyjską organizacją Fair Trials International oraz kierowanym przez Billa Browdera funduszem Hermitage Capital Management – inicjatorem kampanii na rzecz upamiętnienia zamordowanego w więzieniu rosyjskiego prawnika Sergieja Magnickiego i wprowadzenia sankcji przeciwko osobom odpowiedzialnym za łamanie praw człowieka w Rosji i innych krajach autorytarnych (tzw. *Magnitsky Act* i *Global Magnitsky Act*). Sprawa reformy Interpolu należała do jednych z priorytetów działań lobbingsowych Fundacji podnoszonych m. in. na forum ONZ, Parlamentu Europejskiego i Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy.

W związku z sytuacją na Ukrainie Fundacja prowadziła działania informacyjne zmierzające do przekazywania wiedzy o rzeczywistych wydarzeniach związanych z wybuchem, przebiegiem i końcem protestów na Majdanie, jak również genezą rosyjskiej agresji, działań zbrojnych i destabilizacyjnych na Ukrainie oraz okupacji Krymu i części terytorium Donbasu. W pierwszych miesiącach roku koncentrowaliśmy się na organizacji wyjazdów europejskich polityków na Majdan oraz obronie prześladowanych ukraińskich aktywistów – uczestników EuroMajdanu.

Aneksja Krymu w marcu 2014 r. i działania wojenne na wschodzie Ukrainy spowodowały falę drastycznych naruszeń praw człowieka i konieczność intensyfikacji działań na rzecz ich dokumentacji i prezentacji – często z udziałem ofiar i bezpośrednich świadków naruszeń. Do kluczowych przypadków, jakimi zajmowała się Fundacja w tym okresie, należała sprawa Wolodymyra Rybaka, radnego miasta Horlivka w obwodzie donieckim porwanego i zamordowanego za proukraińską postawę przez tzw. prorosyjskich separatystów. Wdowa po zamordowanym, Elena Rybak, aktywnie uczestniczyła w spotkaniach dot. sytuacji na Ukrainie organizowanych przez Fundację w krajach UE.

Uprowadzenie ukraińskiej pilotki Nadii Savchenko oraz grupy krymskich aktywistów: Olega Sentsova, Gennadiya Afanaseva, Oleksandra Kolchenko i Oleksiy Chirniya oraz innych obywateli Ukrainy zapoczątkowało kampanię Fundacji mającą na celu uznanie ich za więźniów politycznych przez społeczność międzynarodową i wyciągnięcie konsekwencji wobec Rosji. Jedną z głównych rekomendacji Fundacji było ustanowienie stałej misji OBWE monitorującej sytuację w Donbasie.

Uznanie rosyjskiej agresji i politycznego charakteru prześladowań ww. osób napotykało początkowo na duże opory w niektórych krajach UE (Francja, Włochy); Fundacja musiała zmagać się z bezprecedensową falą dezinformacji i propagandy rosyjskiej, częstokroć chętnie bądź bezrefleksyjnie powielanej także w UE. Stąd bardzo istotne znaczenie miały działania prowadzone przez Fundację i jej partnerów na Ukrainie – naszymi instrumentami były udokumentowane informacje (raporty i analizy – w tym dokumentujące i syntetyzujące fakty naruszenia umów i prawa międzynarodowego przez Rosję), możliwość organizacji/wsparcia wyjazdów i misji na Ukrainie oraz organizacji wyjazdów uczestników wydarzeń na Ukrainie do krajów UE.

W prowadzonych działaniach Fundacja konsekwentnie domagała się wprowadzenia (a następnie utrzymania i zaostrzenia) sankcji wobec Rosji w związku z jej agresją na Ukrainie oraz apelowała o jak najdalej idące wsparcie Ukrainy w jej zmaganiach o utrzymanie suwerenności i integralności terytorialnej (ze wsparciem o charakterze militarnym włącznie), wysiłkach reformatorskich i integracji ze strukturami europejskimi. Istotnymi z punktu widzenia Fundacji kwestiami była liberalizacja reżimu wizowego UE-Ukraina oraz wsparcie ukraińskiego społeczeństwa obywatelskiego. Jednocześnie Fundacja zabiegała o staranne monitorowanie postępów w procesie reform i walki z korupcją na Ukrainie, zdając sobie sprawę, że presja instytucji międzynarodowych i krajów zachodnich na władze Ukrainy jest niezbędna do osiągnięcia rzeczywistych rezultatów w tych obszarach. Istotną kampanią prowadzoną przez Fundację była akcja na rzecz zablokowania dostawy francuskich okrętów wojennych Mistral do Rosji (działania we Francji, na forum UE, w Polsce – powiązanie sprawy Mistrali z udziałem Francji w procesie modernizacji polskich sił zbrojnych).

We wrześniu 2014 r. przedstawiciele Fundacji uczestniczyli (prezentując tematykę dot. procesu Nadii Sawczenko, lustracji oraz reform gospodarczych) w wydarzeniu pn. *Ukraine's Quest for Mature Nation Statehood Roundtable Series Special Event: Divining the Domestic and Security/Foreign Policy Priorities of Ukraine's Next Verkhovna Rada* organizowanym w Stanach Zjednoczonych (Waszyngton) przez American Foreign Policy Council oraz Center for US – Ukrainian Relations. Było to pierwsze wydarzenie z udziałem Fundacji na terenie USA, które zapoczątkowało dalsze działania w tym kraju.

Po zakończonej sukcesem kampanii mającej na celu odzyskanie wolności przez Rożę Tuletayevą i kilkoro innych uwięzionych, kontynuowano wysiłki na rzecz uwolnienia więźniów politycznych w Kazachstanie, przede wszystkim ostatniej osoby odbywającej karę więzienia w związku z wydarzeniami w Zhanaozen (spacyfikowany siłowo strajk pracowników rafinerii naftowych w 2011 r.) – Vladimira Kozlova, lidera opozycyjnej partii *Alga!*. W roku sprawozdawczym Fundacja nie organizowała bezpośrednich misji obserwacyjnych do Kazachstanu, natomiast wspierała misje monitoringowe delegacji międzynarodowych (m. in. OBWE i Zgromadzenia Parlamentarnego OBWE) oraz organizacji pozarządowych (PEN Club), którym po raz pierwszy od uwięzienia V. Kozlova w 2012 r. udało się uzyskać zgodę na widzenie z osadzonym.

W październiku 2014 r. przedstawiciele Fundacji wzięli udział w sesji *Universal Periodic Review (UPR)* na forum ONZ, w ramach której prezentowali ocenę stanu respektowania praw człowieka (w tym dowody na stosowanie tortur) przez Kazachstan i rekomendacje w tym zakresie. Istotne znaczenie miały także spotkania i współpraca z Komitetem Przeciwko Torturom ONZ (CAT) oraz konsultacje w ramach Grupy Roboczej ONZ ds. Arbitralnych Zatrzymań (WGAD). Przyczyniły się one do zwolnienia z przymusowego leczenia psychiatrycznego kazachskiej aktywistki Zinaidy Mukhortovej.

Obok odzyskania wolności przez osoby prześladowane na tle politycznym w Kazachstanie, udało się doprowadzić do zablokowania ekstradycji Tatiany Paraskevich, dawnej współpracowniczki

Mukhtara Ablyazova – postaci kluczowej dla opozycji w Kazachstanie. Tatiana Paraskevich znajdowała się w czeskim areszcie ekstradycyjnym, a jej ekstradycji żądały współpracujące z Kazachstanem Rosja i Ukraina. Ostatecznie w lutym 2014 r. Republika Czeska przyznała jej międzynarodową ochronę i odrzuciła obydwa wnioski ekstradycyjne jako motywowane politycznie. Druga osoba związana z opozycją w Kazachstanie i ścigana na terenie UE, Alexander Pavlov (były szef ochrony Mukhtara Ablyazova) również we wrześniu 2014 r. został zwolniony z aresztu ekstradycyjnego oczekując na ostateczne rozstrzygnięcia dot. azylu i ekstradycji do Kazachstanu.

Przez cały rok 2014 (kontynuując wysiłki rozpoczęte w połowie 2013 r. w związku uprowadzeniem (nielegalną deportacją) Almy Shalabayevy z Włoch do Kazachstanu, Fundacja Otwarty Dialog prowadziła intensywne starania o zablokowanie ekstradycji Mukhtara Ablyazova, osobistego wroga prezydenta Kazachstanu Nursultana Nazarbajewa z Francji do Rosji bądź na Ukrainę. W lutym 2014 r. niezależny kazachski portal internetowy "Respublika" oraz ukraiński portal Trust.ua (a następnie także <https://kazaword.wordpress.com/> oraz "Obozrevatel", The Moscow Post, Le Temps, Mediapart, Financial Times, Le Nouvel Observateur, Radio France International i inne media) zaczęły publikację ogromnej ilości oficjalnych kazachstańskich dokumentów (które wyciekły z kręgów rządowych) potwierdzających całkowicie polityczny kontekst prześladowania Mukhtara Ablyazova, członków jego rodziny i współpracowników. Dokumenty te nie pozostawiły także żadnych wątpliwości odnośnie kwestii ścisłej współpracy (opartej o bezpośrednie naciski polityczne i mechanizmy korupcyjne) pomiędzy rządami, służbami i organami ścigania Kazachstanu, Rosji i Ukrainy, które na wielką skalę prowadziły kampanię mającą na celu doprowadzenie do ekstradycji M. Ablyazova i związanych z nim osób oraz pozbawienie ich możliwości wspierania niezależnych mediów, opozycji i organizacji pozarządowych w Kazachstanie.

Szczególnie bulwersującym faktem z punktu widzenia Fundacji było kontynuowanie współpracy przez ukraińską Prokuraturę Generalną z autorytarnym Kazachstanem i rosyjskimi organami ścigania (zwłaszcza w świetle aneksji Krymu i wojny na wschodzie Ukrainy). Dokumenty te unaocznily także istnienie w ramach rosyjskich struktur państwowych grupy śledczej *do spraw specjalnych* powołanej do walki z osobami i środowiskami zidentyfikowanymi przez państwo rosyjskie jako wrogie ("polityczne"). Ta sama grupa osób, w świetle uzyskanych informacji, była odpowiedzialna za działania przeciwko m. in. Annie Politkowskiej, Sergiejowi Magnickiemu i funduszowi Hermitage Capital Management, Michaiłowi Chodorkowskiemu i firmie Yukos, Pavłowi Zabelinowi, oraz Mukhtarowi Ablyazovowi, Tatianie Paraskevich i Arturowi Trofimowowi, jak również Nadii Savchenko. Znaczna część jej członków została objęta sankcjami personalnymi przez USA na podstawie tzw. Listy Magnickiego. Uzyskane informacje stały się istotnym wsparciem dla działań prowadzonych przez Fundację Otwarty Dialog stając się m. in. przedmiotem istotnych raportów (m. in. <http://odfoundation.eu/a/6900.raport-analiza-dokumentow-w-sprawie-mukhtara-ablyazova>) i wielu spotkań.

Pomimo późniejszych decyzji uznających polityczny kontekst prześladowań współpracowników M. Ablyazova (T. Paraskevich, a wcześniej także m. in. Muratbek Ketebayev i żona – Alma Shalabayeva) oraz mobilizacji francuskich i międzynarodowych organizacji broniących praw

112

człowieka (ACAT, FIDH, Amnesty International, Human Rights Watch), M. Abylazov pozostaje nadal we francuskim areszcie ekstradycyjnym.

W oparciu o zdobyte doświadczenie dot. prześladowania uchodźców politycznych w krajach UE (wykorzystywanie w złej wierze Interpolu i wniosków ekstradycyjnych), Fundacja wspierała także rosyjskich opozycjonistów i działaczy ściganych przez Federację Rosyjską (m. in. Nikolaya Kobliakova, założyciela działającego w Francji stowarzyszenia Russie-Liberté, któremu groziła ekstradycja z Bułgarii do Rosji; ostatecznie odrzucona – Fundacja wspierała N. Kobliakova od strony prawnej oraz obserwowała jego proces ekstradycyjny w Sofii).

W prowadzonych działaniach (pomoc humanitarna, lobbying na rzecz Ukrainy) Fundacja współpracowała z wieloma nowymi inicjatywami ukraińskimi i proukraińskimi w krajach UE, USA, Kanadzie i Izraelu, które powstały (najczęściej na bazie aktywności zamieszkałych w tych krajach Ukraińców – diaspory) w wyniku wydarzeń zapoczątkowanych przez EuroMajdan w Kijowie.

Szczegółowy raport z działalności brukselskiego biura Fundacji znajduje się pod adresem: <http://odfoundation.eu/a/6658.informacje-wprowadzajace-na-temat-miedzynarodowej-dzialalnosci-fundacji-otwarty-dialog-na-rzecz-praw-czlowieka-w-latach-2013-2015-koordynowanej-przez-biuro-fundacji-w-brukseli>

Podsumowanie

Należy zauważyć, że w roku sprawozdawczym skala działalności Fundacji została nie tylko w sposób znaczący zwielokrotniona, ale również rozszerzona o zupełnie nowe obszary (pomoc humanitarna, zbiórki publiczne, wolontariusze, stali korespondenci, prowadzenie centrum pomocy “Ukraiński Świat”, obrona przed atakami w mediach społecznościowych i walka z propagandą w internecie). Odpowiednim zmianom (aktualizacjom, rozszerzeniom) ulegał w związku z tym także Statut Fundacji.

W 2014 r. zasadniczego znaczenia nabrała kwestia zapewnienia bezpieczeństwa działaniom Fundacji oraz członkom jej zespołu i wolontariuszom. Konflikt na Ukrainie i agresywna postawa Rosji spowodowały m. in. eskalację działań w cyberprzestrzeni, które przejawiały się w internetowych atakach na Fundację, jej projekty i poszczególnych członków zespołu (tzw. mowa nienawiści – *hate speech*, *trolling*, które niejednokrotnie można zakwalifikować z prawnego punktu widzenia jako groźby karalne). Aktywizacji uległy też rozmaite grupy skrajne, a nawet ekstremistyczne otwarcie wspierające działania władz FR i nastawione wrogo w stosunku do Ukrainy oraz współpracy Polski z Ukrainą. Takie postawy są także promowane i utrwalane przez obecne również w Polsce rosyjskie i prorosyjskie/antyuukraińskie media. Nie wyszły one jednak zasadniczo poza ataki werbalne i próby naruszenia dobrego imienia Fundacji na łamach mediów. Działalność mającą na celu podważenie reputacji Fundacji kontynuowały również kontrolowane przez państwo rosyjskojęzyczne media w Rosji i Kazachstanie oraz kazachstańska dyplomacja, a także środowiska w UE powiązane bądź pracujące na rzecz rządu i służb Republiki Kazachstanu.

Znacznego wysiłku wymagało zapewnienie bezpieczeństwa koordynatorom i wolontariuszom Fundacji w trakcie misji na Majdanie (styczeń-marzec 2014 r.) oraz na Krymie i w Donbasie (tzw. strefa ATO) w kolejnych miesiącach. Poważną sytuacją kryzysową było uprowadzenie i uwięzienie wolontariusza i obserwatora Fundacji, ukraińskiego dziennikarza Serhija Leftera w kwietniu 2014 r. przez grupę terrorystyczną w Słowiańsku. Obserwator przebywał w niewoli przez trzy tygodnie; udało się doprowadzić do jego uwolnienia. Nie doznał uszczerbku na zdrowiu. W związku z uwięzieniem i uwolnieniem S. Leftera, Fundacja rozpoczęła krótkoterminowy program mający na celu uwalnianie zakładników z terytoriów kontrolowanych przez nielegalne, prorosyjskie ugrupowania zbrojne na Ukrainie (ostatecznie uwolniono 20 osób; jednej z uwolnionych znajdującej się w szczególnie ciężkim stanie psychicznym Fundacja zapewniła profesjonalną opiekę psychiatryczną w Polsce, a następnie w Niemczech).

Zasadniczo w roku sprawozdawczym punkt ciężkości działań Fundacji został przesunięty (ze względu na sytuację) zdecydowanie w stronę Ukrainy, niemniej nie odbyło się to kosztem realizowanych w ubiegłych latach działań dot. obrony praw człowieka w Kazachstanie i uchodźców politycznych z Kazachstanu w Europie – te działania kontynuowane były z dotychczasową intensywnością.

Obok krajów europejskich i obszaru byłego ZSRR Fundacja rozszerzyła zasięg swoich działań na USA i Izrael.

Coraz bardziej rozwojowym obszarem staje się także temat reformy Interpolu i ochrony uchodźców politycznych w krajach UE.

Działalność kulturalna (poza głównym nurtem działalności Fundacji):

W 2014 roku Fundacja była organizatorem cyklu spotkań poetyckich pn. „Literatura na Chmielnej”.

„Literatura na Chmielnej” była projektem poświęconym omówieniu kondycji współczesnej literatury polskiej i służącym jej upowszechnieniu oraz promocji ulicy Chmielnej jako kulturalnego zakątka Warszawy. W jego ramach codziennie od 16 do 18 lipca 2014 r. przy Polskiej Księgarni Narodowej w Warszawie odbywały się spotkania z twórcami, krytykami, wydawcami oraz dziennikarzami. Spotkania były rejestrowane i udostępniane w internecie przez Telewizję Foksal Eleven (www.foksaleleven.pl). Projekt współfinansowało m. st. Warszawa.

W ramach projektu odbyły się następujące spotkania:

- „Świetlicki, Polkowski – oblicza konserwatyzmu”,
- „Literatura w Warszawie, Warszawa w literaturze”,
- „Czy literatura jest życiu publicznemu potrzebna?”.

W spotkaniach uczestniczyli pisarze, literaturoznawcy oraz przedstawiciele mediów (Do Rzeczy, Rzeczpospolita, Christianitas, Teologia Polityczna, Res Publica Nowa, Nowa Fantastyka).

2.3. Zdarzenia prawne o skutkach finansowych

– 20 700 zł – przywłaszczenie środków pieniężnych przez wolontariuszy (wskazane w sprawozdaniu finansowym w sekcji Aktywa obrotowe / należności krótkoterminowe / poz. 6. Należności dochodzone na drodze sądowej).

3. Informacja o prowadzonej działalności gospodarczej według wpisu do rejestru przedsiębiorców KRS:

Fundacja w roku sprawozdawczym prowadziła działalność gospodarczą w formie promocji na rzecz Dzielnicy Wola Miasta Stołecznego Warszawy.

Przychody Fundacji z tego tytułu to 3 000,00 zł.

4. Uchwały Zarządu Fundacji – w 2014 r. Zarząd podjął 4 uchwały (załącznik nr. 1)

5. Informacja o wysokości uzyskanych przychodów:

Przychody ogółem – 2 612 349,82 zł w tym:

a) Środki z :

dotacji: 4 059,83 zł

darowizn: 2 270 192,06 zł

b) Działalność statutowa – pozostałe wpłaty (organizacja konferencji – zwrot kosztów): 3 906,88 zł

c) Przychody finansowe: 11 223,03 zł

d) Pozostałe przychody (w tym darowizny rzeczowe): 8 041,50 zł

e) Pozostałe przychody: 288 762,52 zł (wynik finansowy 2013 roku)

f) Odpłatna działalność statutowa: 23 164,00 zł

g) Działalność gospodarcza: 3 000,00 zł

6. Informacja o poniesionych kosztach:

Koszty ogółem – 2 403 054,75 zł, w tym:

a) Koszty realizacji działalności statutowej (świadczenia pieniężne): 2 165 269,77 zł

b) Koszty administracyjne: 212 370,72 zł

Zużycie materiałów i energii: 3 536,41 zł

Usługi obce: 127 306,66 zł

Podatki i opłaty: 31 681,74 zł

Wynagrodzenia oraz ubezp. społeczne: 49 742,94 zł

c) Pozostałe koszty (zwiększenie kosztów o wynik roku ubiegłego): 0,00 zł

d) Koszty finansowe: 24 047,00 zł

e) Pozostałe koszty: 1 367,26 zł

7. Dane na temat działalności Fundacji w zakresie:

- a) liczba zatrudnionych – w roku sprawozdawczym Fundacja zatrudniała (umowa o pracę) 4 osoby:
- Lyudmyla Kozlovska – Koordynator projektów wschodnich
 - Sergiy Sukhoboychenko – Koordynator projektów
 - Zhanar Kassymbekova – Specjalista do spraw komunikacji wschodniej
 - Laniya Vinyavskaya – Specjalista do spraw komunikacji wschodniej / dziennikarz
- b) łączna kwota wynagrodzeń zasadniczych wypłaconych przez Fundację – 159 700 zł
- c) wysokość rocznego wynagrodzenia wypłaconego łącznie członkom Zarządu i innym organom Fundacji (z tytułu pełnionych funkcji) – 0 zł
- d) wydatki na wynagrodzenia z umów zleceń – 140 900 zł
- e) udzielone przez Fundację pożyczki pieniężne – brak
- f) kwoty ulokowane na rachunkach bankowych – Fundacja nie posiadała lokat bankowych; saldo rachunków bieżących w Alior Bank na dzień 31.12.2014 r. wynosiło 248 428,53 PLN; 0,00 USD oraz 40 793,99 EUR
- g) wartość nabytych obligacji oraz wielkość udziałów lub nabytych akcji – Fundacja nie nabyła obligacji, nie posiada udziałów ani akcji w spółkach prawa handlowego,
- h) nabyte nieruchomości – Fundacja nie nabyła żadnych nieruchomości,
- i) nabyte pozostałe środki trwałe – Fundacja nie nabyła żadnych środków trwałych,
- j) suma aktywów na koniec roku, była równa sumie zobowiązań Fundacji i wynosiła: 322 557,95 zł
- k) informacja o rozliczeniach Fundacji z tytułu ciężących zobowiązań podatkowych – na dzień 31.12.2014 roku Fundacja miała otwarte zobowiązania podatkowe wobec urzędu skarbowego z tytułu: podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT-4) w kwocie 6 380,00 zł, podatku dochodowego od osób prawnych (CIT-8) w kwocie 2 472,00 zł, podatku od towarów i usług (VAT-9M) w kwocie 14 129,03 zł oraz z tytułu składek do ZUS na kwotę 17 354,18 zł
- l) Fundacja składała następujące deklaracje: CIT-8; VAT-9M; VAT-8; IFT-2R; PCC-3; PIT-4R; NIP-2;

8. W okresie sprawozdawczym Fundacja nie realizowała zleceń na rzecz podmiotów państwowych i realizowała 1 zlecenie na rzecz podmiotu samorządowego:

1) Projekt organizacji cyklu spotkań „Literatura na Chmielnej” współfinansowany przez m. st. Warszawa.

Podpisy członków Zarządu:

Lyudmyla Kozlovska – Prezes Zarządu:

Tomasz Czuwara – Członek Zarządu:

Warszawa, 09.12.2015 r.